

A. M. Pankratova: **Az első orosz forradalom** **1905—1907**

Szakra

A szovjet történetíró, Pankratova a marxista történetírás módszerével írja le az 1905-ös orosz forradalom gazdasági és politikai hátterét, előzményeit, a forradalom kitörését, kibontakozását, visszavonulását és vereségét.

Az orosz-japán háború feltárta az orosz önkényuralom rothadtságát és gyengeségét. A proletariátus első nagy megmozdulása, az 1905-ös októberi sikeres általános politikai sztrájk megingatta a cári hatalmat, az „agyaglábon álló kolosszust”.

A januári „véres vasárnap” megértette az orosz proletariátussal, hogy a cár egy gyékényen árul a burzsoáziával, hogy sorsa jobbrafordulását nem remélheti a cár jóindulatától, csak a saját erejében és a bolsevikok vezetésében bízhat. A forradalom vonala felfelé ível és május 1-én szerte az országban már több mint 200 000 munkás sztrájkol. Az ivanovo-voznyeszenszki textil-munkások megalakítják az első szovjetet és október—decemberben már csaknem minden munkásközpontban megalakulnak a Munkásküldöttek Szovjetjei s egyes helyeken a Parasztküldöttek Szovjetjei is. A munkás-sztrájkok folytatódnak. A „Potjomkin” páncéloshajó felkelése, a nép és a rendőrség, katonaság közti fegyveres összeütközések, a Feketetengeri Flottában kitört felkelés, a parasztság mozgalmának erősödése.— mindez arról tanúskodik, hogy érlelődnek a nép fegyveres felkelésének feltételei.

A parasztok harca a földesurak ellen 1905 őzén nagy méreteket ölt. Több városban erősödnek a katonalázongások. A bolsevikok szervezik a fegyveres felkelés előkészítését, amely a Moszkvai Pártbizottság vezetésével a december 7-i politikai sztrájjal megkezdődik. Moszkva utcáit csakhamar barikádok borítják. A moszkvai felkelést a munkások hősi harca ellenére a cári katonai túlerő leveri és leveri az Oroszország többi városában kitört felkeléseket is.

Az 1905-ös forradalom elbukott. Lenin a forradalom küszöbén kidolgozta a helyes taktikai vonalat: a proletariátusnak kell vezetnie a forradalmat, szoros szövetségben a parasztsággal, a cárizmussal megalkudni kész burzsoázia egyidejű elszigetelésével. A szilárd szövetséget a parasztsággal azonban ebben az időszakban még nem sikerült megvalósítani. A parasztság ingadozása tükröződött a főleg parasztokból álló katonaság magatartásában is. Voltak ugyan lázongások a hadseregben, de a katonák zöme még segített a cárizmusnak elfojtani a sztrájkokat és felkeléseket.

A forradalom élenjáró, fő erejében sem volt meg a szükséges egység. A munkásosztály pártja, az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt két csoportra szakadt: a bolsevikokra és mensevikekre. A bolsevikok következetes forradalmi vonalon jártak, de a mensevikek megalkuvó taktikájukkal fékeztek a forradalmat.

A vereség e belső okaihoz hozzájárult a nyugateurópai imperialisták segítsége, akik féltették Oroszországban befektetett tőkéiket és ezenkívül attól tartottak, hogy az orosz forradalom győzelme esetén más országok munkásai is forradalmat kezdenek. Ezért támogatták a hóhér cárt. A francia bankárok nagy kölcsönt adtak a cári kormánynak a forradalom leverésére. A német császár sokezer főből álló hadsereget tartott készenlétben a beavatkozásra.

Az 1905-ös orosz forradalomnak azonban bukása ellenére rendkívül nagy jelentősége volt mind Oroszország további fejlődése, mind a nemzetközi munkásmozgalom szempontjából. A munkásosztály és a parasztság ebben a forradalomban olyan tapasztalatokat szerzett, amelyek megkönnyítették a felszabadulásért folytatott további harcot. Megváltoztak e tapasztalatok hatására az európai proletariátus osztályharcának formái és módszerei is. Az orosz forradalom tapasztalatai alapján alkalmazták a nyugateurópai munkásmozgalomban a politikai tömegsztrájkokat és az általános sztrájkot. Az 1905-ös forradalom példája fellendítette az ázsiai nemzeti szabadságmozgalmakat is.

A legnagyobb jelentősége azonban ennek a forradalomnak az, hogy tulajdonképpen a Nagy Októberi Szocialista Forradalom főpróbája volt. A tapasztalatok már ekkor igazolták a lenini—sztálini taktika helyességét, azoknak az elveknek és harci módszereknek a helyességét, amelyek segítségével a bolsevikok 1917 októberében győzelemre vezették az orosz népet.

Ebben a forradalomban tanult, edződött és kovácsolódott ki az a forradalmár gárda — Leninnel és Sztálinnal az élen —, amely 1917 októberében a bolsevikok pártjának magvát, sziklaszilárd erejének pilléreit alkotta.

Ebben a forradalomban derült ki, hogy a cári Oroszország a világimperializmus rendszerében olyan csomópontot jelent, amely helyzet az orosz proletariátust arra a történelmi szerepre jelölte ki, hogy a világorradalom élére álljon. Ezeknek a tapasztalatoknak alapján dolgozta ki Lenin elméletét a szocializmus egy országban megvalósítható győzelméről, amely 1917-ben megvalósult és a világ első munkás- és parasztállamának, a világ első szocialista országának megteremtéséhez vezetett.

Ennek a forradalomnak a tanulságai segítették elő a Szovjetunió megszületését, amely „az egész elnyomott és kiszákmányolt emberiség világító-tornyává és reményességévé vált”.

Székely Andorné

A kolhozépítés kérdései

(Cikkgyűjtemény)

Szikra

A Szovjetek országa volt az első a világon, amely olyan mezőgazdasági rendszert teremtett, amelyben a parasztok tízmilliói boldogan, jólételesen és kulturáltan élnek. Ez a rendszer a kolhoz-rendszer.

Mi tette szükségessé ezt a rendszert? A polgárháború után a „nep” korokban s különösen az első ötéves terv első éveiben soha nem látott ütemben növekedett a Szovjetunió ipara. A rohamosan növekvő szocialista ipar, amely kezdte már bőségesen ellátni a mezőgazdaságot kiváló technikával, ellentmondásba került azzal a kisárutermeléssel, amely kizárja a mezőgazdaságban a korszerű technika alkalmazásának lehetőségét. Az elmaradott magántulajdonon alapuló falusi termelési viszonyok a szocialista ipar és az egész népgazdaság további fejlődésének akadályaiává váltak. A fejlődő szocialista termelőerők az egész népgazdaságon belül megfelelő termelési viszonyokat követeltek. A kulákok és jobboldali trockista ügynökeik igyekeztek kihasználni az átmeneti időszak nehézségeit. A falun az osztályharc a legélesebb formákat öltötte.

A szovjet társadalom gazdasági alapjának és osztályszerkezetének ezekre az ellentmondásaira Sztálin elvtárs mutatott rá: „Lehet-e a Szovjethatalmat és a szocialista építést többé-kevésbé hosszú időn át két különböző alapra fektetni — a legnagyobb üzemű és egyesített szocialista ipar alapjára és a legelaprózottabb és legelmaradottabb kisárutermelő parasztgazdaság alapjára? Nem, nem lehet. Ennek egyszer az egész népgazdaság teljes felbomlásával kell végződnie”. Sztálin elvtárs továbbá azt fejtegette, hogy e szétforgácsoltság és elmaradottság felszámolásához két út vezet. Az egyik a kapitalista út, amelynek eredménye a dolgozó paraszti tömegek elnyomódása, fönkretétele és a proletárdiktatúra felbomlása lenne. A másik a szocialista út, amelynek lényege a kisárutermelők szövetkezése, az új technikával és az élenjáró tudománnyal felvértezett s a szocialista bővített újratermelés törvényei szerint fejlődni képes kolhozok és szovhozok meghonosítása. Ez az új megszabadítja a parasztokat a kulákigától s elvezeti őket a jólétező kulturált élethez.